

VOORWOORD

Het handboek *Residentieel Vakmanschap Uitgelicht* beschrijft met behulp van het Waaiermodel hoe een residentieel hulpaanbod goed ingericht kan worden om zo efficiënt en effectief mogelijk te werken.

Er wordt stilgestaan bij de vragen:

- Wat doe je en waarom? (hoofdstuk 2)
- Wanneer doe je iets en met welk doel? (hoofdstuk 3)
- Hoe doe je het en met welke middelen? (hoofdstuk 4)

Dit werkboek is een praktisch antwoord op de laatste vraag. Het werkboek bevat alle werkbladen waar in het handboek naar wordt verwezen. Het werkboek is bedoeld als inspiratiebron en een aanzet tot creatieve doorontwikkeling. In de ontwikkeltrajecten bij instellingen merkten we een grote behoefte aan een *toolkit*, zoals dit werkboek. We hopen hiermee praktische handvatten te geven en op die manier te ondersteunen bij het professionele handelen in residentieële settings. Het is natuurlijk onmogelijk om hierin uitputtend te zijn. Gelukkig leert de ervaring dat met dit werkboek het creatieve vakmanschap snel wordt aangewakkerd om meer en nóg beter passende middelen te maken voor de eigen doelgroep. Op die manier kunnen ook passende richtlijnen en *evidence based* programma's ingepast worden. Dat laten we dan ook graag over aan de expertise van de gebruiker, die bijvoorbeeld via het Nederlands Jeugdinstituut kan beschikken over een volledig overzicht van effectieve hulp. Wel dagen we uit om de na te denken over de plaats van deze programma's in het Waaiermodel.

Opbouw van het werkboek

Er wordt gestart met werkbladen die een meer algemeen karakter hebben. De overige werkbladen zijn geordend naar kleur (blauw, paars, rood, oranje, geel en groen) en per kleur te downloaden. Aan het einde zijn er nog vier (gratis) algemene werkbladen die bij hoofdstuk 6 horen. De algemene werkbladen bevatten de Waaierplannen, Waaiergesprekken en de Feedbackkaarten ordenen het totale aanbod. Ze zijn in elke fase in te zetten en bieden voor elke fase eenzelfde structuur; de inhoud varieert echter. Het is aan de gebruiker vooral om ten aanzien van deze werkbladen keuzes te maken, afhankelijk van de werksetting. Je zult zien dat sommige werkwijzen overlap hebben (zoals de Waaiergesprekken en Feedbackkaarten). Niet elke woongroep zal willen werken met Feedbackkaarten. Een andere groep heeft juist minder ruimte voor Waaiergesprekken. Soms worden wel alle middelen ingezet, juist omdat het overlapt (en dus herhaalt) en goed op elkaar ingrijpt. Kijk dus vooral naar wat aansluit bij de eigen setting en mogelijkheden (van de doelgroep).

Stapsgewijs implementeren

Kan je met het Waaiermodel werken als niet de hele instelling getraind is in deze werkwijze? Ja! Natuurlijk zijn er woongroepen die volledig 'Waaiergewijs' werken. Er zijn dan zelfs draaiboeken en specifieke gebruiksvriendelijke *toolkits* ontwikkeld. Maar een eerste stap kan ook zijn dat een gedragsdeskundige zich de structuur van het Waaiermodel eigen maakt. Op basis daarvan kan de begeleiding op de groep worden geordend en aangestuurd. Op die manier ontstaat er al snel laagdrempelig meer overzicht en grip op de doelen. En kan er doelgerichter worden gestuurd in de samenwerking met maatschappelijk werk, specialistische hulp en school. Stapsgewijs kan vervolgens begeleiding meegenomen worden in de achtergronden van het Waaiermodel. De factsheet in dit werkboek kan een basis zijn om hiermee een start te maken.

Doorontwikkeling

Wij houden van creativiteit, innovatie en vooral van inspiratie. Wij hopen de gebruikers vooral te kunnen inspireren en wie weet ontstaat er in de toekomst een wederzijds beïnvloedingsproces. Residentieële methodiekontwikkeling is nu eenmaal nooit af! We nodigen onze collega's graag uit om suggesties en tips te geven.

Elly van Laarhoven-Aarts

ellyvlaarhoven@gmail.com

Marije de Hoogd

info@marijedehoogd.nl

Sanne Verhaaren

info@sanneverhaaren.com

INHOUDSOPGAVE

Nr.	Bijlagen bij hoofdstuk 4 DEEL I ALGEMEEN	Pagina Handboek
1a	FORMAT WAAIERPLAN DE SCHOK (BLAUW1)	111
	WERKBLAD WAAIERPLAN: PEDAGOGISCH BASISPLAN IN DE SCHOK	
1b	FORMAT WAAIERPLAN DE WENDING (PAARS1)	111
	WERKBLAD WAAIERPLAN: VERANDERINGSGERICHT MOTIVATIEPLAN IN DE WENDING	
1c	FORMAT WAAIERPLAN DE VERSTERKING (ROOD)	111
	WERKBLAD WAAIERPLAN: THERAPEUTISCH EN PEDAGOGISCH BEHANDELPLAN IN DE VERSTERKING	
1d	FORMAT WAAIERPLAN DE VOORUITBLIK (PAARS2)	111
	WERKBLAD WAAIERPLAN: ACCEPTEREND MOTIVATIEPLAN IN DE VOORUITBLIK	
1e	FORMAT WAAIERPLAN HET VERTREK (BLAUW2)	111
	WERKBLAD WAAIERPLAN: PEDAGOGISCH BASISPLAN IN HET VERTREK	
2	VOORBEELD WAAIERPLAN JOB FASE DE WENDING (PAARS 1)	111
3	OPZET WAAIERGESPREKKEN PER FASE (5 VERSCHILLENDE AGENDA'S PER FASE)	112
4	ABC-SCHEMA	113
5	G-SCHEMA	114
6	VERGADERFORMAT/FORMAT TEAMVERGADERING	115
7	ABC-SCHEMA	116

Nr.	Bijlagen bij hoofdstuk 4 DEEL II BLAUW	Pagina Handboek
8	CIRKEL VAN VEILIGHEID EN VERTROUWEN	117
9	OVERZICHT ONTWIKKELINGSTAKEN	117
10	FEEDBACKKAART	119
11	OPSTELLEN BELONINGSSYSTEEM	119
12	TOELICHTING OP DE TECHNIEK INSTRUCTIE, VOORDOEN EN OEFENEN	120
13	HULPKAARTJES	120
14	TOELICHTING OP DE TECHNIEK CONTACT MAKEN BIJ INADEQUAAT GEDRAG	120
15	TOELICHTING OP DE TECHNIEK STURENDE FEEDBACK GEVEN	120
16	TOELICHTING OP DE TECHNIEK CORRIGERENDE INSTRUCTIE	121
17	TOELICHTING OP DE TECHNIEK GEDRAGSSUGGESTIE DOEN	121
18	DAGELIJKSE ROUTINE EN GEKOPPELDE VAARDIGHEDEN	121
19	TOELICHTING OP DE TECHNIEK WAARSCHUWEN	122
20	TOELICHTING OP DE TECHNIEK TIME-OUT	122
21	TIME-OUT-KAART	122
22	DO'S EN DON'TS IN HET CONTACT	124
23	'HOE HERKEN IK HOE IK ME VOEL?'	124
24	SIGNALERINGSPLAN	124
25	CRISISANALYSE	125
26	LEVENSLIJN	125
27	GENOGRAM	125

28	ECOGRAM	125
29	NETWERK	125
30	VIP-KAART	125
31	IK-BOEK	125
32	WIE BEN IK?	125
33	WAAR STA IK VOOR?	125
34	WAT HOORT BIJ MIJ?	125
35	HET CULTURELE INTERVIEW	126
36	TOELICHTING OP DE TECHNIEK OBSERVEREN UIT DE TWEEDE HAND	127
37	FORMAT EN VOORBEELD LEEFREGELS	128
38	FORMAT TAAKVERDELING	129
39	FORMAT MENU	129
40	FORMAT ACTIVITEITENPROGRAMMA (VAKANTIE)	129
41	FORMAT VERJAARDAG	129
42	RICHTLIJN RITUELEN	129
43	FORMAT GROEPSOVERLEG	129
44	FORMAT EN VOORBEELD LEEFREGELS	130
45	TOELICHTING OP DE TECHNIEK REFLECTIEF LUISTEREN	132
46	MOTIVATIEVRAGENLIJST EN MOTIVATIECYCLUS	133
47	KOSTEN-BATENANALYSE	134
48	HOE WE LEREN	134
49	TERUGVALPREVENTIEPLAN	134

Nr.	Bijlagen bij hoofdstuk 4 DEEL III PAARS	Pagina Handboek
50	SCHAALVRAGEN	136
51	WENSKAART	136
52	COMPETENTIEANALYSE	136
53	BELANGRIJK IN MIJN LEVEN	137

Nr.	Bijlagen bij hoofdstuk 4 DEEL IV ROOD	Pagina Handboek
54	KNOPPENKRAKERS	139
55	G-SCHEMA	141
56	GEDRAGSEXPERIMENTEN	141
57	KIJKEN DOOR JOUW BRIL	141
58	STORENDE EN HELPENDE GEDACHTEN	141
59	DENKFOUTEN EXTERNALISEREND	141
60	OPKIKKERS	141
61	HELPEND DENKEN / DENKEN ALS EEN WINNAAR	141
62	HOE KUN JE DENKEN BIJ BOOSHEID?	141
63	KLOPT DIT WEL?	141
64	HULP VRAGEN	141
65	EERSTE-HULPKAART	141
66	PROBLEEM OPLOSSEN	141
67	VEILIGHEIDSTEKENS	141
68	KOSTEN-BATENANALYSE	141
69	STOPLICHT	141
70	STOP-DENK-DOE-CHECK	141
71	ONTSPANNEN	141
72	GEVOELSTHERMOMETER	141
73	HOE KUN JE DENKEN BIJ BOOSHEID?	141

Nr.	Bijlage bij hoofdstuk 4 DEEL V GEEL	Pagina Handboek
74	SCHAALVRAGEN	150

Nr.	Bijlagen bij hoofdstuk 4 DEEL V GROEN	Pagina Handboek
75	CHECKLIST COMPETENTIES OMGAAN MET DIVERSITEIT	158
76	COMPETENTIESCAN COMMUNICEREN ZONDER CULTUUR- DREMPELS	158
77	GESPRESKSTIPS VOOR HET UITVRAGEN VAN HET PEDAGOGISCH KLIMAAT THUIS	158
78	TOELICHTING OP DE TECHNIEK OBSERVEREN UIT DE TWEDE HAND	159
79	ABC-SCHEMA	159
80	TIPS VOOR HET VOEREN VAN EEN GESPREK OVER VEILIGHEID EN GEWELD	159
81	MOTIVATIECYCLUS EN MOTIVATIEVRAGENLIJST	159
82	TIPS VOOR MOTIVERENDE GESPREKSVOERING	159
83	TOELICHTING OP DE TECHNIEK DRIEHOEKSGESPREK	161
84	TIPS EN TOPS VOOR OUDER EN KIND	161
85	UITLEG VOOR OUDERS OVER MOTIVATIE EN GEDRAGSVERANDERING	162
86	UITLEG OVER DE NORMALE ONTWIKKELING	163
87	CIRKEL VAN VEILIGHEID EN VERTROUWEN	163
88	PSYCHO-EDUCATIE OVER GEHECHTHEID	163
89	PROBLEEMCLUSTERINGSFORMULIER	186

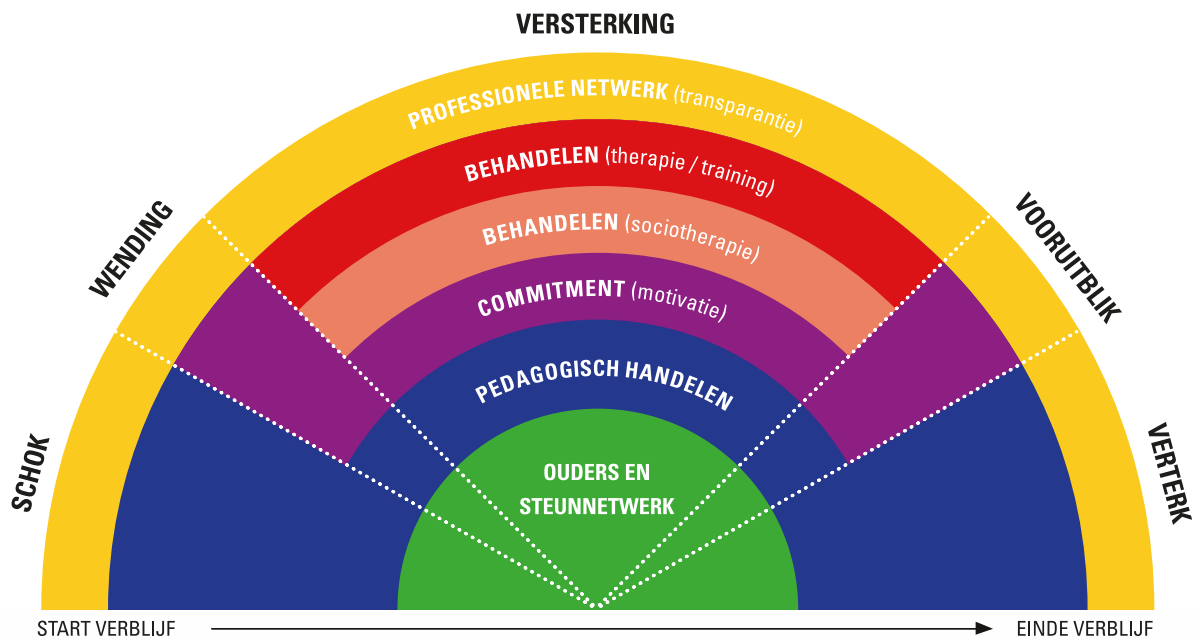
Nr.	Bijlagen bij hoofdstuk 5 DEEL VI ORANJE	Pagina Handboek
90	CRISISANALYSE	188
91	TOELICHTING OP DE TECHNIEK OBSERVEREN UIT DE TWEEDE HAND	188
92	ABC-SCHEMA	188
93	MOTIVATIECIRKEL	192 en 199
94	LEVENSLIJN	192
95	WENSKAART	192
96	COMPETENTIEBALANS	190 en 192

	Bijlagen bij hoofdstuk 6 DEEL VII ALGEMEEN	
97	VERGADERFORMAT	212
98	FORMAT OVERDRACHT	212
99	FORMAT WAAIERGESPREK	212
100	FORMAT OUDERGESPREEK	212

RESIDENTIEEL VAKMANSCHAP UITGELICHT

HANDBOEK VOOR METHODISCH HANDELEN MET HET WAAIERMODEL

WAAROM?

Het Waaiermodel:

- ordent en structureert het uitgebreide residentiële hulpaanbod;
- helpt om processen binnen een woon-/behandeltraject te verhelderen, waardoor hulpverleners inhoudelijk sneller op één lijn komen;
- zorgt voor één taal binnen een team / organisatie;
- geeft aanknopingspunten om goed te onderbouwen wat je doet, zowel inhoudelijk als financieel;
- biedt een kader om tot duidelijke taak- en functieomschrijvingen te komen;
- geeft houvast om binnen een organisatie te bepalen wat bij welke kleur 'hoort' (wat is blauw – pedagogisch basisklimaat en wat is rood – behandeling?);
- biedt passende kaders voor nieuwe ontwikkelingen en methodieken binnen de organisatie; het helpt daarmee methodisch werken te borgen en nieuwe kennis te implementeren in het dagelijks werken;
- helpt om aan cliënten, ouders en verwanten goed uit te leggen waarop de hulpverlening ingezet wordt.

DE KLEUREN

Blauw

De kleur **blauw** staat voor het **pedagogisch handelen** en verwijst naar de opvoedplicht binnen de residentiële behandeling. Als thuis wonen niet meer gaat en de opvoeding geblokkeerd is, moet deze worden geboden door diegenen bij wie de jeugdige tijdelijk verblijft. Residentiële behandeling is 24-uurszorg waarbij de jongeren samenleven en zijn aangewezen op 'care'. De term 'care' heeft betrekking op de geboden verzorging

en opvoeding. Hierbij staat groei en verrijking van de jeugdige als doel centraal. Een pedagogisch leefklimaat is veilig, vertrouwd, begrenzend, respectvol en waardierend.

Paars

Paars is het domein van de **commitment**, waarin aandacht wordt geboden aan de motivatie. Omdat er bij een residentiële plaatsing vaak sprake is van weerstand en verzet, gaat er in het Waaiermodel expliciet aandacht uit naar de motivatie van de jongere en zijn ouders. Een coöperatieve insteek vormt het uitgangspunt, waarbij het zoeken naar commitment bij de jeugdige en zijn ouders wordt gezien als een belangrijke basis voor het laten slagen van het zorgtraject. Hulpverleners hebben dan ook de taak het cliëntsysteem te verbinden aan het hulpverleningstraject.

Rood

De kleur **rood** markeert het domein van het **behandelen**. Dit is een essentiële aanvulling op het pedagogisch handelen. Naast 'care' heeft 'cure' een belangrijke plek binnen het Waaiermodel. 'Cure' heeft betrekking op het feit dat interventies problemen vanwege stoornissen of achterstanden moeten verminderen. Bij een uithuisplaatsing gaat het om een zeer problematische groep, die ambulante onvoldoende te helpen is. Daarom is naast opvoeden ook behandeling geïndiceerd, gericht op psychopathologie en/of ontwikkelingsachterstanden.

Binnen het Waaiermodel wordt expliciet aandacht besteed aan de integratie van de specialistische behandeling door bijvoorbeeld artsen en/of (vak)therapeuten (aangeduid met de kleur **donkerrood**) en de sociotherapeutische behandeling gegeven op de leefgroep (aangeduid met de kleur **lichtrood**).

Groen

In het Waaiermodel vertegenwoordigt de kleur **groen** het domein van de **ouders, verwanten en het steunnetwerk**. Bij een plaatsing in een residentiële voorziening wordt de uit huis geplaatste jongere vaak aangeduid als de 'geïdentificeerde patiënt'. Toch zijn de ouders onlosmakelijk verbonden aan de behandeling van hun kind en dus aan het verblijf, de opvoeding, de begeleiding en de behandeling. Binnen het Waaiermodel hebben de ouders en het steunnetwerk van de jeugdige dan ook een grote rol. De gezamenlijke begeleiding en behandeling van zowel de jongere als zijn ouders en/of het steunnetwerk is gericht op verbinden in plaats van afstand nemen.

Om gedragsverandering bij de jeugdigen te laten slagen, is een gedragsverandering bij de ouders veelal een belangrijke voorwaarde. Ouders krijgen in 'groen' niet alleen een plek in overleg- en beslismomenten; ze worden zelf ook uitgenodigd voor begeleiding en behandeling, parallel verlopend aan de behandeling van hun kind. De nadruk van de behandeling bij de ouders ligt op het maximaliseren van hun rol en van het bredere steunnetwerk. De vorm ervan dient aan te sluiten bij de visie dat het erom gaat de ouders 'in hun kracht te zetten'.

Geel

De kleur **geel** vertegenwoordigt het domein van het **professionele netwerk** en de samenwerking tussen hulpverleners onderling, zowel binnen als buiten de eigen organisatie. De inhoud van deze pijler vindt dan ook zijn oorsprong in theorieën over interdisciplinaire en interpersoonlijke samenwerking. In het Waaiermodel is in 'geel' de inbedding met ketenpartners methodisch uitgewerkt. Het kan gaan om samenwerking tussen professionals binnen de jeugdhulpverlening of om de afstemming met de professionals op school of met ketenpartners in het civiele kader (bijvoorbeeld gezinsvoogden of jeugdbeschermers). In de praktijk blijkt dat er nog vaak sprake is van verschillende belangen, communicatie- en afstemmingsproblemen. De aanpak hiervan dient deel uit te maken van het totale residentiële hulpaanbod. Dit lijkt wellicht een open deur, maar de praktijk blijkt weerbarstig. Gebrekkige afstemming tussen hulpverleners kan bij ouders en de jongere zelf het vertrouwen aantasten en de samenwerking ondermijnen. Juist daarom is het van belang om taken en rollen transparant te maken voor de samenwerkende professionals.

DE FASEN

DE SCHOK

De eerste fase in het Waaiersmodel wordt aangeduid met de **Schok**. In deze fase komt een jongere een instelling binnen en moet het cliëntsysteem wennen aan de uithuisplaatsing of de overplaatsing van een vorige leefgroep (binnen een andere instelling) naar de nieuwe leefgroep. Het is ingrijpend om niet meer thuis te kunnen wonen en de invloed hiervan mag niet worden onderschat.

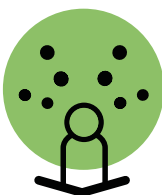
DE WENDING

Na een periode van gewenning stroomt het cliëntsysteem door naar de fase die de **Wending** genoemd wordt. Hierin werken de jongere en zijn ouders toe naar veranderbereidheid. Er wordt actief ingestoken op het bevorderen van motivatie voor begeleiding en behandeling en er gaat expliciete aandacht uit naar het perspectief na de residentiële plaatsing.

DE VERSTERKING

Vervolgens stroomt het cliëntsysteem door naar de fase van de **Versterking**, waarin de jongere en zijn ouders deelnemen aan begeleidings- en behandeltrajecten met als doel ontwikkeling te bevorderen en/of problemen te verminderen.

DE VOORUITBLIK

Wanneer er zicht komt op het beëindigen van het verblijf binnen de residentiële instelling, ontstaat de fase die aangeduid wordt met de **Vooruitblik**. Hierin krijgt het cliëntsysteem zicht op het concrete traject na de huidige residentiële plaatsing en wordt aandacht besteed aan het motiveren voor dit perspectief.

HET VERTREK

De laatste fase wordt aangeduid met het **Vertrek**, waarin het cliëntsysteem zich concreet voorbereidt op het vervolgtraject (bijvoorbeeld naar huis, naar een ambulantly traject of naar een vervolgvoorziening). Het afscheid nemen is in deze fase een belangrijk thema. Ambivalente gevoelens spelen vaak een rol bij de voorbereiding op het vertrek. Vaak is er sprake van opluchting bij de jeugdige dat hij mag vertrekken; tegelijkertijd ontstaat er ook vaak (onbewuste) spanning met het oog op de vervolgstap. Passende pedagogische begeleiding is in deze fase van belang om deze processen dusdanig te begeleiden en te sturen dat het residentiële traject goed wordt afgerond. Daarmee krijgt het traject een plek in de levensgeschiedenis van de jeugdige én in die van de ouder.

RESIDENTIEEL VAKMANSCHAP UITGELICHT

BIJLAGEN BIJ HOOFDSTUK 4

DEEL I ALGEMEEN

FORMAT WAAIERPLAN DE SCHOK (BLAUW1)

Inzetten bij

Het beschrijven van de doelen in de Schok.

Doel

Een Waaierplan is bedoeld om doelen te ordenen en op die manier het behandelproces te structureren.

Toelichting

Elke fase heeft een eigen 'Waaierplan'. Het Waaierplan is steeds opgebouwd uit de kleuren die in die fase een rol spelen. De doelen behorend bij de fase worden concreet gemaakt voor de betreffende jongere. Ook wordt een keuze gemaakt uit de technieken en werkbladen die worden ingezet om het doel te bereiken.

Stapsgewijs

Beschrijf per kleur de doelen voor de jongere. De navolgende overzichtstabel kan richting geven aan verschillende elementen:

- a. Subdoelen; maak deze specifiek en op maat voor de jongere. Wees concreet!
- b. Voor inspiratie voor het WAT wordt verwezen naar de betreffende pagina's in het handboek *Residentieel Vakmanschap Uitgelicht*.
- c. Voor inspiratie voor het HOE en met WELKE MIDDELEN wordt verwezen naar de betreffende pagina's in het handboek en naar de werkbladen.

SUBDOELEN	WAT (zie hoofdstuk 2)	HOE en met WELKE MIDDELEN (zie hoofdstuk 4)
PIJLER 1: STURING De jongere voegt in het opvoedklimaat in en hanteert de regels en afspraken.	p. 35-39	<ul style="list-style-type: none"> • Structuur bieden p. 117-121 • Vooruitlopen op situaties p. 121 • Grenzen trekken en regels stellen p. 121-123
PIJLER 2: SENSITIVITEIT De jongere voelt zich gehoord en in staat om een werkrelatie aan te gaan.	p. 39-40	<ul style="list-style-type: none"> • Wederkerigheid p. 123-124 • Hardop denken en woorden geven. p. 124-125 • Interesse tonen / levensverhaal p. 125 • Interculturele competenties p. 125-126
PIJLER 3: MONITORING De jongere is voldoende te monitoren en is daarmee voldoende beschermd.	p. 40-42	<ul style="list-style-type: none"> • Topografisch blikveld p. 126-127 • Sociaal blikveld p. 126-127 • Digitaal blikveld p. 126-127
PIJLER 4: SFEER De jongere kan profiteren van de sfeer op de leefgroep en beleeft deze als een plek waar hij kan 'gedijen'.	p. 42-44	<ul style="list-style-type: none"> • Verzorging p. 128-129 • Activiteitsaanbod p. 129 • Rituelen p. 129 • Bescherming p. 129-130
Accent op PIJLER 1: AFSTEMMING Informatie wordt uitgewisseld. Alle betrokken professionals zijn op de hoogte van relevante informatie rond de residentiële plaatsing.	p. 68	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming p. 148-149
De ouders hebben zich voldoende ingevoegd in de hulpverleningssituatie en zijn in staat een samenwerkingsrelatie op te bouwen.	p. 63	<ul style="list-style-type: none"> • Ouder als cliënt p. 156-158 • Ouder als opvoeder p. 158-159

WERKBLAD WAAIERPLAN: PEDAGOGISCH BASISPLAN IN DE SCHOK

Hoofddoel

De jongere / zijn ouders de eerste schok van de uithuisplaatsing te boven en zijn gewend aan de nieuwe hulpverleningssituatie. Zij voelen zich gehoord binnen de werkrelaties en zijn ingevoegd in de nieuwe situatie

DOELEN

Wat gaan we doen?

.....
.....
.....

Welke middelen gebruiken we?

.....
.....
.....

Wie gaan dit doen?

.....
.....
.....

Wat gaan we doen?

.....
.....

Welke middelen gebruiken we?

.....
.....

Wie gaan dit doen?

.....
.....

Wat gaan we doen?

.....
.....

Welke middelen gebruiken we?

.....
.....

Wie gaan dit doen?

.....
.....

FORMAT WAAIERPLAN DE WENDING (PAARS1)

Inzetten bij

Het beschrijven van de doelen in de Wending.

Doel

Een Waaierplan is bedoeld om doelen te ordenen en op die manier het behandelproces te structureren.

Toelichting

Elke fase heeft een eigen 'Waaierplan'. Het Waaierplan is steeds opgebouwd uit de kleuren die in die fase een rol spelen. De doelen behorend bij de fase worden concreet gemaakt voor de betreffende jongere. Ook wordt een keuze gemaakt uit de technieken en werkbladen die worden ingezet om het doel te bereiken.

Stapsgewijs

Beschrijf per kleur de doelen voor de jongere. De navolgende overzichtstabel kan richting geven aan verschillende elementen:

- a. Subdoelen; maak deze specifiek en op maat voor de jongere. Wees concreet!
- b. Voor inspiratie voor het WAT wordt verwezen naar de betreffende pagina's in het handboek *Residentieel Vakmanschap Uitgelicht*.
- c. Voor inspiratie voor het HOE en met WELKE MIDDELEN wordt verwezen naar de betreffende pagina's in het handboek en naar de werkbladen.

SUBDOELEN	WAT (zie hoofdstuk 2)	HOE en met WELKE MIDDELEN (zie hoofdstuk 4)
PIJLER 1: AUTONOMIE EN AMBIVALENTIE De jongere is zich bewust van zijn eigen autonomie en is daarmee in staat om zijn eigen gedrag te beïnvloeden.	p. 48-50	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene technieken p. 131-133 • Timing van inzet van specifieke technieken p. 133-135
PIJLER 2: COMPETENTIE De jongere ontwikkelt het vertrouwen in eigen kunnen om stap voor stap iets te kunnen bereiken.	p. 50-51	<ul style="list-style-type: none"> • Schaalvragen p. 136 • Wondervraag p. 136 • Wenskaart p. 136 • Competentieanalyse p. 136
PIJLER 3: VERBONDENHEID De omgeving van de jongere ondersteunt de jongere in het accepteren van de gekozen behandeldoelen. Er is besef van verbondenheid met belangrijke anderen.	p. 51-52	p. 136-137
De jongere is nog beter gewend: hij slaagt er steeds makkelijker in om te functioneren in de dagelijkse routine van de leefgroep.	p. 35-44	p. 117-130

<p>Accent op PIJLER 2: GEZAMENLIJKE BESLUIT- VORMING</p> <p>De gezamenlijke besluitvorming is gebaseerd op basis van effectieve en open communicatie met betrokken partijen.</p>	<p>p. 69-70</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vraagverheldering p. 149-150 • Probleem- en krachtenanalyse p. 150 • Doelen opstellen p. 150 • Beslissen over hulp p. 150
<p>De ouders ondersteunen de veranderbereidheid van hun zoon/ dochter.</p>	<p>p. 64</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ouder als cliënt p. 159-161 • Ouder als opvoeder p. 161-162

WERKBLAD WAAIERPLAN: VERANDERINGSGERICHT MOTIVATIEPLAN IN DE WENDING

Hoofddoel

De jongere / zijn ouders ontwikkelen de bereidheid om te veranderen. Ze tonen zich gemotiveerd voor het behandel aanbod in de fase van de Versterking, waarin zowel de jongere als de ouders gaan participeren.

DOELEN

Wat gaan we doen?

.....

.....

.....

Welke middelen gebruiken we?

.....

.....

.....

Wie gaan dit doen?

.....

.....

.....